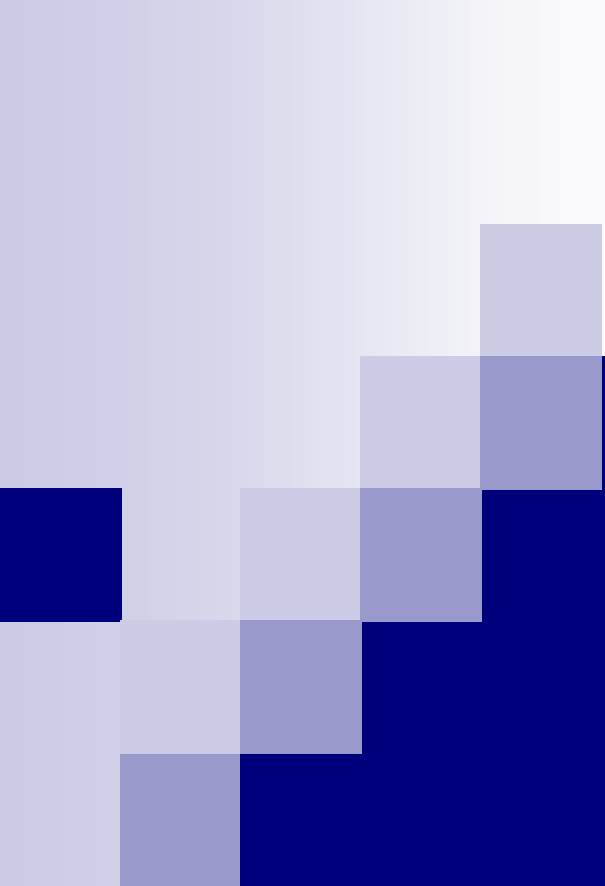

A Buddhizmus Koreában

Birtalan Ágnes

ELTE Mongol és Belső-ázsiai

Tanszék

2025

Szakirodalmi ajánló

- Birtalan, Ágnes: A buddhizmus mint államvallás története és stratégiái Koreában: *Hoguk Pulgyo* (護國佛教). In: *Buddhizmus*. (Vallástudományi Könyvtár VI.) Szerk. Szilágyi Zsolt – Hidas Gergely. Budapest, Magyar Vallástudományi Társaság – L'Harmattan 2013. pp. 189–208.
- További olvasmányok
- *Aspects of Korean Civilisation*. (Korean Studies in Hungary I.) Ed. Birtalan Ágnes. Budapest, Eötvös Loránd University, Department of Inner Asian Studies 2002. 61 p.
- Vay Péter: *Korea of bygone days*. Ed. Birtalan Ágnes. Budapest, Terebess Publications 2001.

A képek forrása

- Google képkereső (2018.02.10)
- Keresőszavak:
- Korean Buddhist art
- Dhayani Buddhas
- Maps of Koeran history

A három királyság kora

- 삼국시대
- 三國時代
- Kr. E. I. sz. – A. D. VII. SZ.

A három királyság kora 삼국시대(三國時代)

■ Történeti háttér:

- törzsszövetségek és államok
- kapcsolatok Kínával (É.-Kína, nomád eredetű dinasztiák) Chin (351-394), Keleti Chin (317-420), Északi Wei (386-538)
- Koguryö (Kr. e. 37–668)
- Paekche (Kr. e. 18–660)
- Shilla, egyesített Shilla (Kr. e. 57–660/668–935)
- Kaya, Talguböl

■ Források:

- *Samguk sagi* (Kim Pusik 1145), *Samguk yusa* (Iryön 1285), *Haedong kosŭng-jŏn* (1215), népmondák, legendák, kínai (pl. *Liang shu*, *Liang Kao-sheng ch'uan*) és japán (*Nihon shoki*) források

- Koguryö (Sosurim 2. éve) 372 Sundo szerzetes Kínából érkezik
- Paekche (Ch'imyü 1. éve) 384 Mālānanda/Maranantha
- Shilla (Nulchi 417-457) Hŭkhoja (Mŭkhoja) „Fekete barbár” (= Ado?)
- (Soji 479-500) Ado
- (Pöphŭng 514-539) Ich'adon mártír
- Taewang hŭngnyun-sa 534.
- wangson (*cakravartin-raja*)

Ichadon (501–527) 이차돈

Eszmerendszer:

- konfuciánus eszmék és a buddhizmus együtt jelentkezik (forrás: pl. Nihon shoki)
- szerzetesek érkezése: szent iratok és képmások
- írásbeliség, szent iratok másolása
- államvallás, állam által támogatott
- szoros kötődés az ősvalláshoz (legendák)
- művészet: Északi-Wei (Gandhara → Turkesztán → Paekche → Japán)
- gyógyítás, sámán tevékenység (füstölő áldozat)
- **Misszionáriusok (lásd fentebb is)**
- Koguryō: Sundo (372), Ado (383), T'an-shih „Fehér lábú mester” (395), Sŭngnang (→ Kumarajīva É.-Wei, Hua-yen, San-lun)
- Shilla: Hŭkhoja (gyógyító, *dhāraṇi*-k?), Ado (vinaya)

VI. századtól államvallás

- sokszínűség: vö.: Peakche szerzetesek: Ūiyön (konfuciánus és taoista ismeretek is), Chihwang (Hināyāna), Palchöng (*Avataṃsaka Sūtra* kor. *Hwaö̃m-gyö̃ng*, *Lotus sūtra: Saddharma Puṇḍarīka Sūtra*), Kyö̃mik (indiai zárándoklat 526-tól, *Abhidharma-Piṭaka*).
- - kínai tanulmányutak
- - indiai zárándoklatok
- - japán misszió
- - az ősvallás (pl. kígyókultusz) és a buddhizmus szinkretizmusa

Egyesített Shilla

- Kronológia: Egyesített Shilla 668–935/
- Társadalmi háttér: az új arisztokrácia megerősödése, új katonai elit kialakulása (*hwarang*)
- A buddhista műveltség, az elit műveltsége, de a konfuciánus tanok is jelen vannak.
- A mahāyāna terjedése; a mahāyāna szent iratok tipológiája.
- Gyo – „doktrinális buddhizmus”
- O-gyo – „Öt iskola, öt tanítás” 7 század:
- 1 *Nirvāṇa Sūtra* iskola
- 2. Vinaya iskola később Namsan-jong (Chajang)
- 3. *Avataṃsaka Sūtra* iskola (Ŭisang)
- 4. Dharmata iskola
- 5. Dharmalakṣana iskola

Shilla

- A buddhista művészet aranykora
- A Gandhāra művészet hatása
- Pulguksa
- Sökkuram
- <http://stone.buddhism.org/eng/seokguram/.1.htm> (21-09-2020)

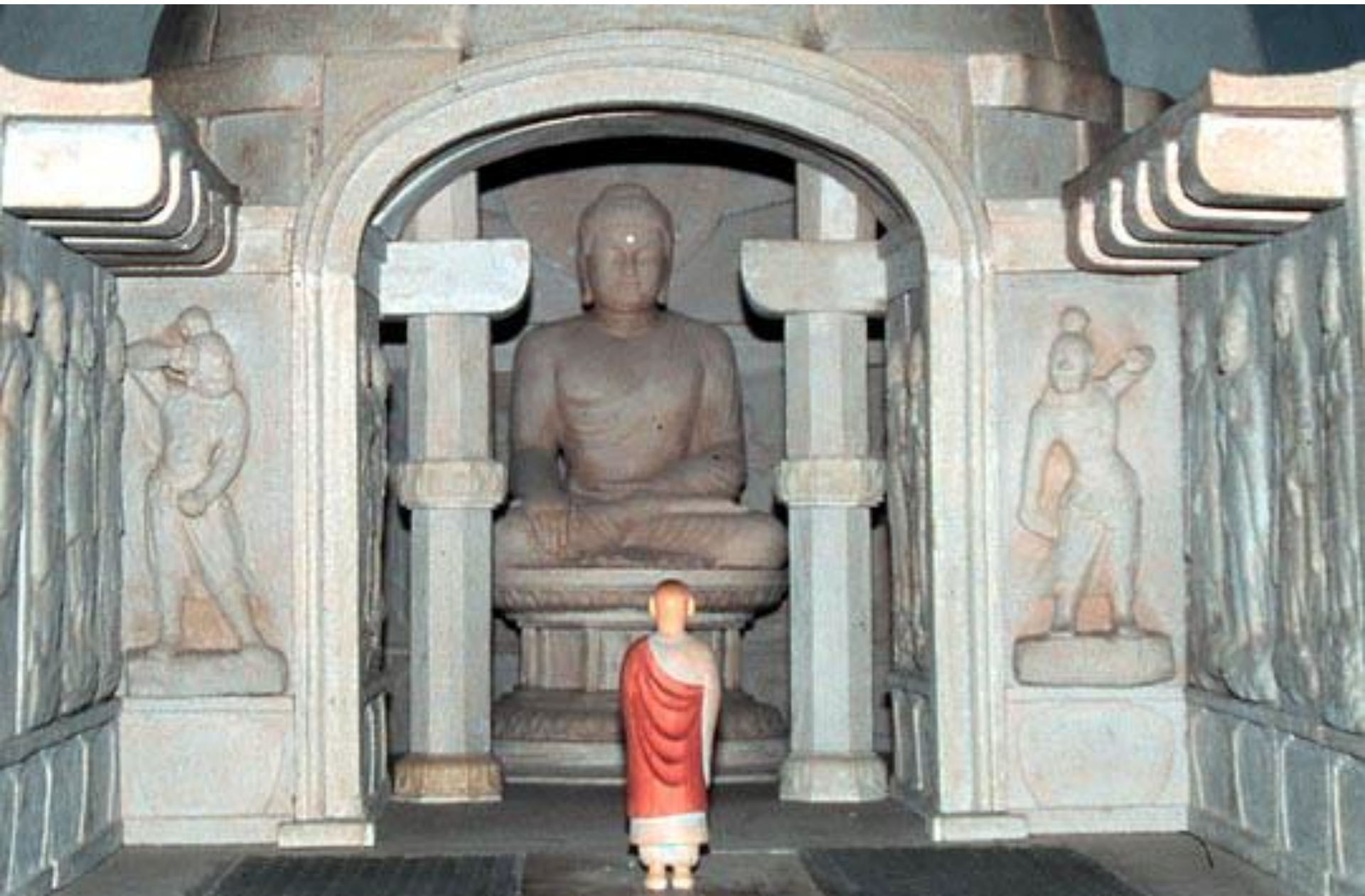

Dhyanibuddha-rendszer

Az Öt Tathāgata

- Központ: **Vairocana** (tankerék, éter, fehér, tanító)
- É: Amoghasiddhi (kard, levegő, zöld, félelemnélküli)
- K: Akṣobhya (vajra, víz, kék, földet tanúul hívó)
- D: Ratnasambhava (gyémánt, föld, sárga, adás)
- NY: Amitābha (lótusz, tűz, vörös, meditációs)

Vairocana

Amitābha

A korszak jeles buddhista filozófusa

Wŏnhyo (617-686)

- Hong, Jung-shik, The Thought and Life of Wonhyo, In: *Buddhist Culture in Korea* (Korean Culture Series 3.) pp. 15-30.
- Pak Chong-hong, Wonhyo's Philosophical Thought. In: *Assimilation of Buddhism in Korea*. Berkeley, California 1991. pp. 47-103.
- 1. A különböző buddhista iskolák szintetizálása; az „egyesítés” gondolatának átültetése a társadalomra vonatkoztatva.
 2. Az elmélet és gyakorlat egyesítése (Muyol wang, fejsze példázat)
 3. világi és egyházi élet egyesítése (elhagyva a szerzetet dobbal prófétál)

- Művei: Buddhista erkölcsstan: *Vinaya*-értelmezések (vö. Theraváda)
- Kommentárok: *Taesung kissillon-so* „Kiegészítés A hit felébredése”-hez a
- *Hwaŏm-gyong-so*
- *Kumgang-sammae-gyong-ron*
- *Muryangsu-gyong-jonggyo* (Tiszta Föld)
- *Amita-gyong-so*
- Ekayāna, Triyāna, Tathāgata,
- → „üresség”, „egység”

Wŏnhyo megvilágosodása

Koryŏ

- Kronológia: 918/932–1392
- Társadalmi háttér: Új arisztokrácia alakul ki: *yangban*; nemzetközi kereskedelem; XII. sz. lázadások, belső zűrzavar.

-
- Koryŏ (918/935-1392), T'aejo Wang-Kŏn (918-943);
 - Koguryŏ területének helyreállítása,
 - védekezés a barbár eredetű de elkínaisodott Kitaj (907-1125) ellen;
 - kitaj támadások (1010., 1018)
 - (*Hunyo sipcho* „Tíz parancsolat”).
 - 1135 Myochŏng felkelése a dinasztia uralma ellen, leverik, s ez utat nyit a katonai intézkedések bevezetésének.

護國佛教

- Buddhizmus „nemzeti vallás, ideológia”, állam által támogatott, és az államot védelmező (*hoguk sasang*);
- (*Koguryō: Koguyang* király IV. sz., *Paekche: Mu* király);
- *Mirŏk-sa*, Shilla: *Chinhŭng* (*hwarang*); a tantrikus buddhizmus támogatása (*Hyŏngsŏng-sa*), de *Sŏn* iskolát is alapít: *Sumi san* (*Iŏm-mester*) 932.

- Maháyána buddhizmus, a szútrák fontossága:
- ***Inwang-hoguk-panya-gyöng*** „Ha az embereket veszély fenyegeti, mint támadás, járványok, szárazság, áradás, akkor az uralkodónak ezt a szútrát kell olvasgatnia, új szentélyeket nyitnia, ahol az emberek áldozatot mutathatnak be, imádkozhatnak. Ha e szerint történik, akkor a Buddhák és a bódhiszattvák örökre védelmükbe veszik az országot.”

T'aejo: Hunyo-sip-cho

- 1. Udvarunk legfontosabb kötelessége, a Buddhák hatalmának a megóvása. Ezért építsetek kolostorokat mind a *Sŏn-jong*, mind pedig a *Kyo-jong* számára.
- 2. Minden templomot *Tosŏn* mester útmutatása alapján kell fölépíteni. De a buddhista kolostorok sem építhetők föl, ha megzavarják a föld jó energiáit (*chidŏk*).
- 3. A két legfontosabb szabály a *yŏngdŏng* és a *p'algwan*. Az első szerint szolgálni kell a Buddhákat, a második szerint szolgálni kell a Sárkány királyt.

- A szerzetesek szerepe: udvari tanácsadók (de nem testületként), *wangsa, kuksa, sǒng-gwan* 958. *pŏpkye*. A buddhista egyház az állam kulcsszervezete ugyanakkor a vizsgarendszer alapján az állam ellenőrzést is gyakorol; *Kwangjong* király vezette be a vizsgáknak a konfucianizmushoz hasonló rendszerét (X. sz. második fele): külön rendszer a *Kyo* – és a *Sŏn* számára. *Sǒngt'ong - sŏnsa* magasabb mint a konfuciánus rangok.
- - *wangsa, kuksa*
- (a X. sz. még a konfuciánus hivatalnokok a elsősorban az állami tisztviselők,
- a buddhisták kezében a szellemi nevelés.

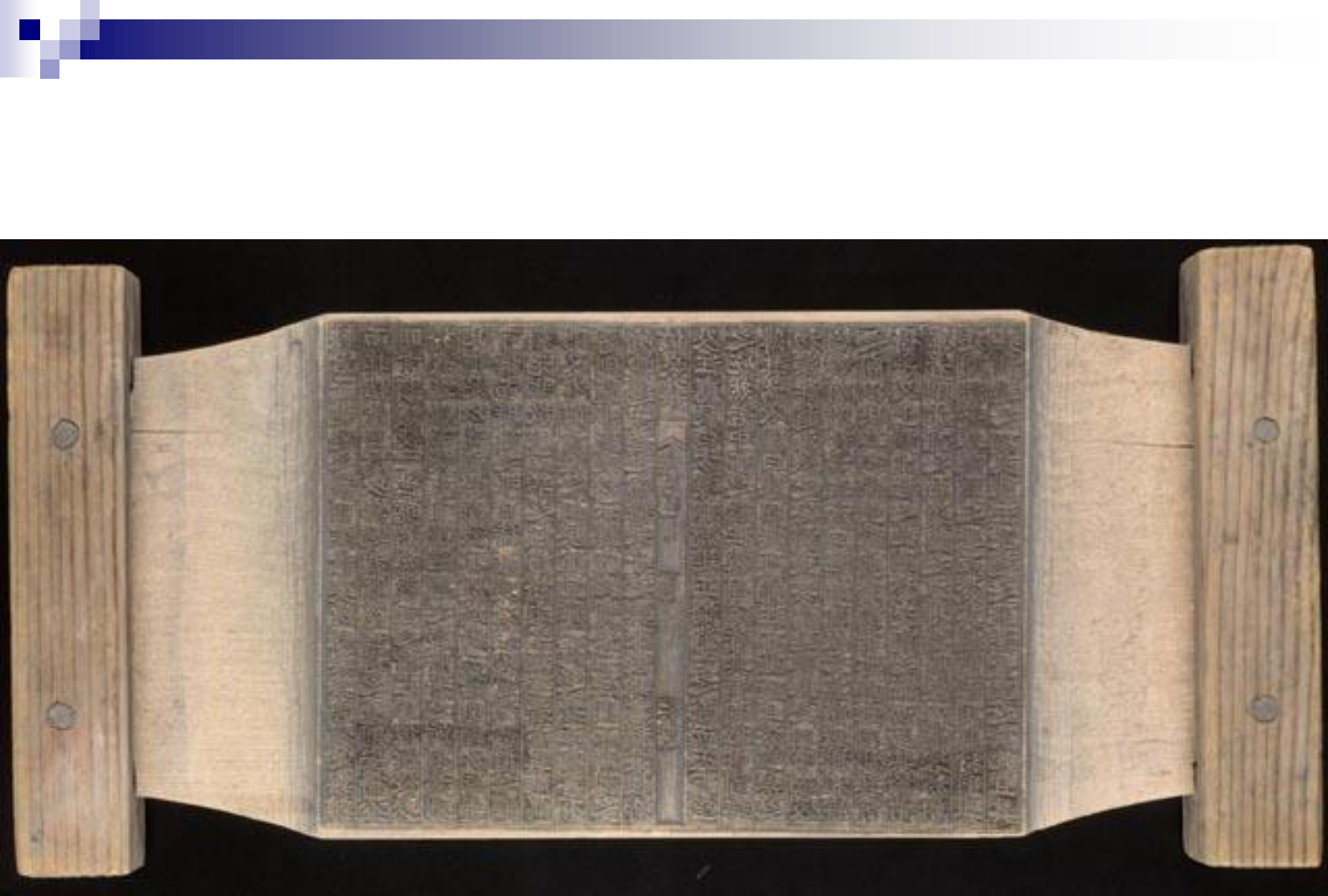
- A különböző irányzatok egységesítése (*Kwangjong* király) a *Chǒngt'ae-jong* égisze alatt.
- Chegwan (-970) *Ch'ǒnt'ae sagyo-ŭi* → a T'ien-t'ai iskolának újjáélesztése.
- Ŭitong (927-988) Koryŏ T'ien-t'ai pátriárka.

- XI. sz. *Ŭich'on* (1055-1101) tudósszerzetes (*Munjong* király fia); 15 éves korában a → Sung birodalomba megy tanulni; a *Hwaŏm-jong* és a *Sŏn* egyesítése, de csak még erőteljesebb szétagolódás az eredmény.
- 1. kánon *Ch'ojo changgyŏng* I. nagy kánon v. Koryŏ changgyŏng: a Liao támadást követően újabb sorozatot kíván szerkeszteni az uralkodó. A Puin-sa kolostorba kerül a mongol támadás során elpusztul; Kyoto-ban megőrződött.

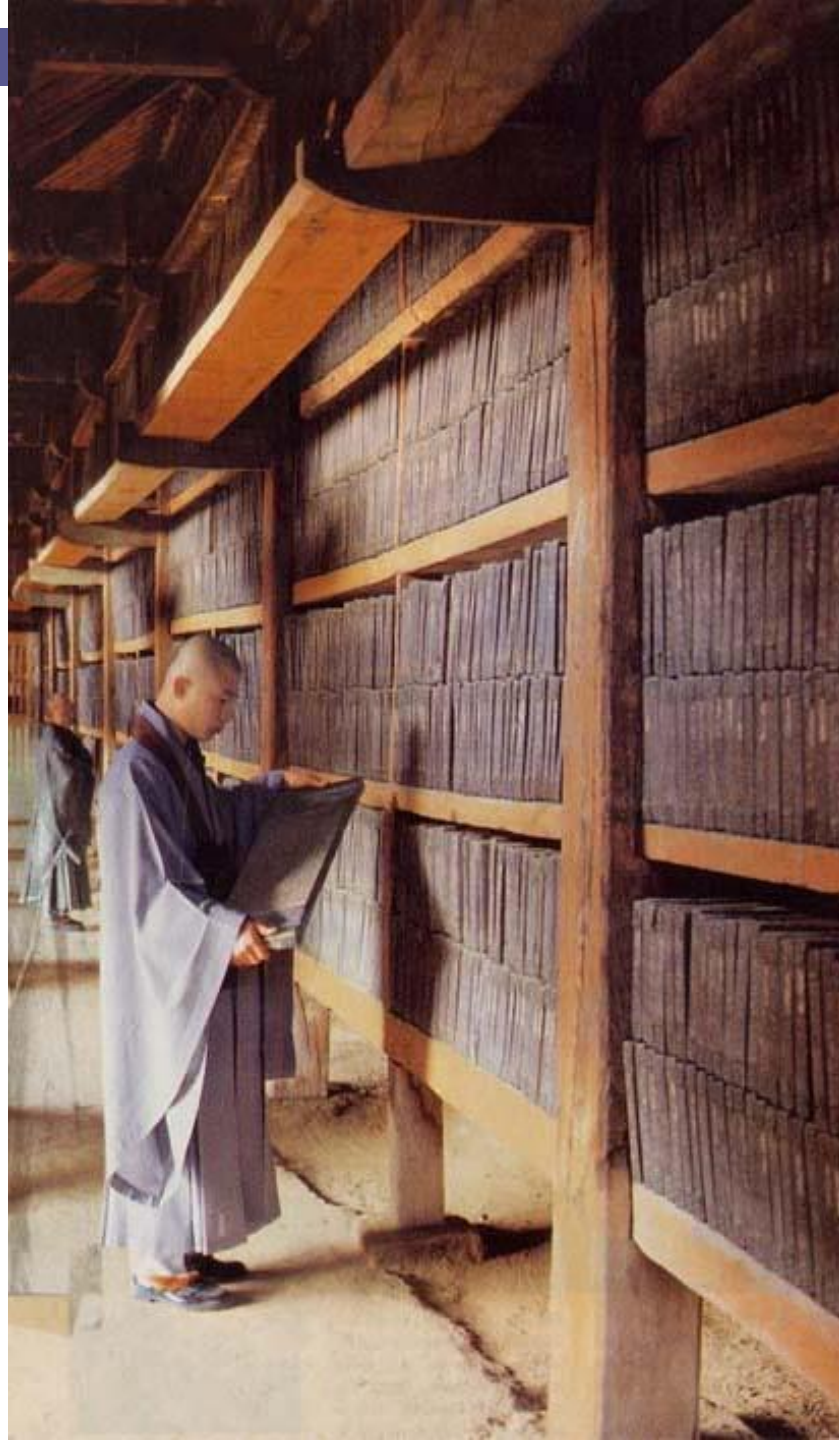
Tripitaka Koreana 高麗大藏經

Palman Daejanggyeong

- Az első nagy kánon *Ch'ŏjo changgyŏng* v. Koryŏ changgyŏng: (1087 után); a Liao támadást követően újabb sorozatot kíván szerkeszteni az uralkodó. A Puin-sa kolostorba kerül a mongol támadás során elpusztul(1232); Kyoto-ban megőrződött.
- Forrásai: a Song Kína kánonja, és a kitaj változat.
- A második nagy kánon (1236-1251); 1398-ban átköltözi a Haein-sa kolostorba.

A korszak jeles filozófusa: Jinul/Chinul (1158-1210)

지눌 知訥 *Pojo guksa*

- 1182 leteszi a Sŏn vizsgáit, célja a *kyŏlsa* a Sŏn és a Kyo egyesítése
- vándorszerzetes Chiri-san *hwadu - hua-t'ou*
- a sangha válsága: *samādhi* és *prajñā* társaság
- Sŏnggwangsa kolostor
- “fokozatos és hirtelen” princípium

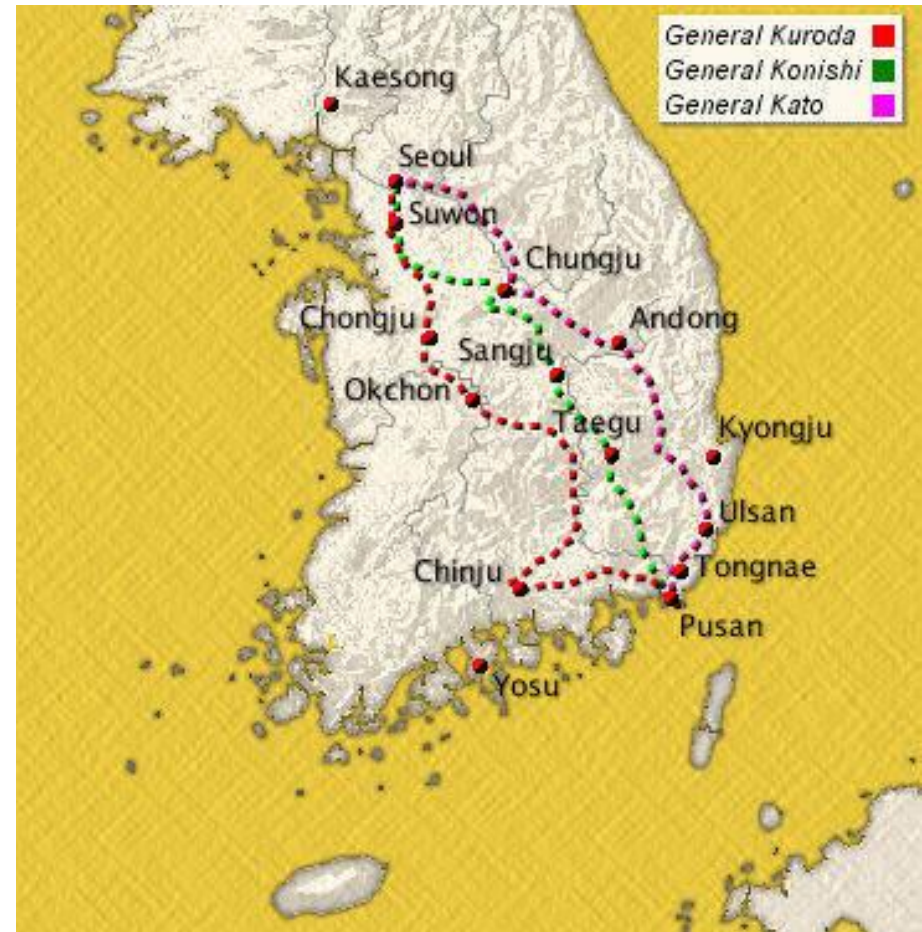

Chosŏn kori buddhizmus 1392-1910 Yi Sŏng-kye (T'ae-jo)

- *Koryŏ* időszak vége
- a buddhizmusban fontosabb szerepet kap a külsőség, a szertartások
- a filozófia háttérbe szorul
- az ideológiai háttér fokozatosan a konfucianizmus lesz: An Hyang (1243-1306)

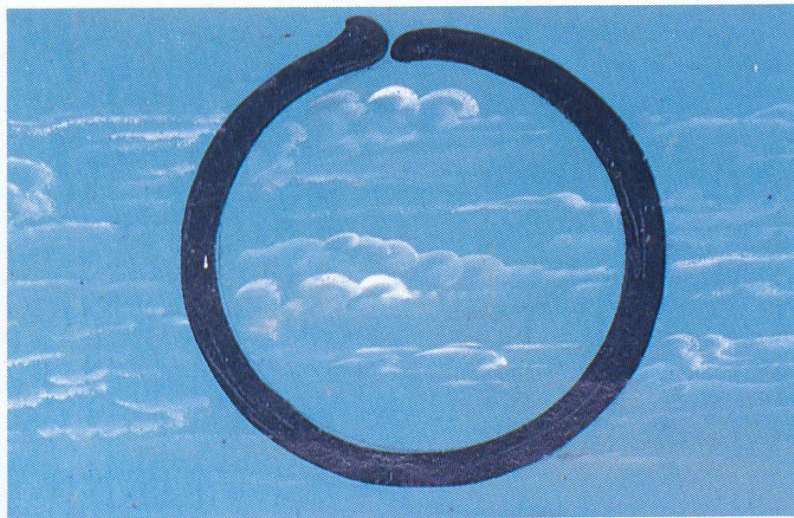
- **Chosŏn általános jellemzők**
- erőteljes Ming orientáció
- filozófiai alapja: Chŏng Tojŏn munkássága, mely a Chŏson törvényeknek is alapul szolgál
- a konfucianizmus: politikai kulcshelyzet □ tipikus uralkodó Se-jong (1418-1450)
- új társadalmi rétegződés alakul ki
- *toch'ŏp-che* rendszer (számbavétel, összeírások); a buddhizmus ellenőrzése; a *wang-sa* és *kuk-sa* rendszer eltörlése; kolostorok bezárása
- a buddhista rendek (*jong*) számának a csökkentése (11-7-2)
- *Hanggŭl*
- Sejo király *Sŏn-jong* és *Kyo-jong* (*Yŏngsangun* 1494-1506) → 0
- hegyi menedék, kézművesség, szentélyek → raktárak, fogadók ...
- régensi időszak (Munjŏng királynő 1546-1553) buddhizmustámogatás; *hwarang* hagyományok → országmentés (Hideyoshi támadás, Imjin háború 1592-1598; Yi Sunsin) *Hyunjŏng Sŏsan tae sa* (1520-1604) Amitābhakultusz (*yŏmbul*), korábbi egyesítő rendszerek, *Sa myŏng*; minden nagy tételes vallási és filozófiai rendszer egyesítése
- 1749. tilalmak kodifikálása (pl. a főváros határainak átlépési tilalma)
- konfuciánus uralkodók - buddhista megtérés vagy gyakorló buddhisták (Pl. Se-jong élete végén buddhista műveket ír, pagodát építtet)

Hyunjöng Sösan *taesa* (1520-1604)

A japán megszállás

- Kronológia: 1910-1945
- Társadalmi háttér: minden társadalmi rétegben kialakulnak a megszállókat kiszolgálók illetve a velük szembe helyezkedők csoportjai.
- Változások a buddhista szerzetesség helyzetében:
 - 1. Visszatérhetnek a városokba.
 - 2. A cölibátus részleges megszűnése
 - 3. Új irányzatok, pl. A Wŏn-jong megalapítása (Yongsun 1908)

8) The herder and the ox are transcended, neither matter any more. This is finally the moment of awakening; even space collapses.

9) He reaches the origin. Returning to the origin he 'recognizes' what he knew before!

A Chogye rend és a Tae-go rend

- Chogye/Jogye 1354 óta létezik
- Szinkretikus *sŏn* irányzat
- Vándorlás
- Természetközeli élet
- Reformok (vinaya, életmód, viselet, hierarchia a szerzetesi életben)
 - A Tae-go rend
- *Sŏn* alapú tanítások

Chogye sa (조계사)

Sŏnam-sa 선암사

Söngchöl 1912-1993

- Kegon mestertől azt kérdezte egy szerzetes:
 - Hogyan tér vissza a köznapi világba az, aki megvilágosodott?
 - A széttört tükör nem ad többé képet, a lehullott virág nem tér vissza a szárára.

공안 példa

- gong'an (Hangul: 공안, Hanja: 公案)
- A monk once asked Dongsan Chan Master, "What is Buddha?" Dongsan replied, "Three pounds of flax" (Hangul: 마삼근, Hanja: 麻三斤).